

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Logeerhuizen van Jeugdformaat, regio Haaglanden

Toezicht Jeugdigen in Jeugdhulp (JIJ)

Rapport Logeerhuizen van Jeugdformaat

De hulpaanbieder aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

Door diverse maatschappelijke ontwikkelingen zien we bij Jeugdformaat een steeds complexer wordende doelgroep. Deze doelgroep heeft gerichte begeleiding en soms ook behandeling nodig.

We zijn er trots op dat we in de bevindingen teruglezen dat onze medewerkers er op veel onderdelen in slagen onze cliënten ontwikkelingsgerichte, netwerkgerichte, samenhangende en integrale hulp te bieden. Daarbij zijn zij goed op de hoogte van de behoeften en mogelijkheden van jeugdige en ouders en sluiten zij daar bij aan. Het perspectief van de jeugdige staat centraal in het cliëntplan en er bestaat soms de mogelijkheid dat de jeugdige een eigen mentor kiest.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

We vinden het heel belangrijk dat we steeds kijken waar we onze hulp aan onze cliënten kunnen verbeteren. We zullen daarom aan de slag gaan met alle aandachtspunten en verbeterpunten die de inspectie heeft vastgesteld, maar lichten er een drietal uit.

We zijn bezig met de doorontwikkeling van onze logeerhuizen en daarin zullen de verbeterpunten rond leefklimaat, veiligheid en een gezonde ontwikkeling een belangrijke plek krijgen.

Het kan niet zo zijn dat het jeugdigen bij ons in zorg ontbreekt aan basisvoorzieningen. Wij zullen actie ondernemen op het gebied van zakgeld en het budget voor levensmiddelen.

Dossiers moeten volledig en actueel zijn, evenals de risico-taxatie.

Wat gaan jeugdigen en ouders hiervan merken?

Bij de doorontwikkeling van de logeerhuizen wordt een vertegenwoordiging vanuit de jeugdigen betrokken. Veel van de verbeterpunten zullen daar aan bod komen. Zo kunnen jeugdigen en ouders hun input geven op de verandering. Met de doorontwikkeling hopen we nog beter passende hulp te bieden, vanuit een veilige en stabiele plek, met aandacht voor de individuele jongere en het groepsklimaat en rekening houdend met de verschillende doelgroepen. Jeugdigen en hun ouders zullen zich daarnaast gesteund voelen door het stimuleren van eigen regie, sociaal netwerk en een zo thuis mogelijke aanpak.

Conclusie van de inspectie

De inspectie is positief over de reflectieve houding van Jeugdformaat.

Jeugdformaat onderneemt actie om verbeteringen te realiseren.

De inspectie verwacht dat Jeugdformaat de verbeterpunten opneemt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen. Het plan wordt getoetst op volledigheid, ambitie en realisme. Op basis van dit plan bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

1 Inleiding

In maart 2022 voerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: Inspectie) toezicht uit bij de logeerhuizen van Jeugdformaat.

Aanleiding

In 2020 en 2021 ontving de inspectie een aantal verplichte meldingen van Jeugdformaat, van gebeurtenissen bij verschillende logeerhuizen. Jeugdformaat heeft intern onderzoek verricht naar deze meldingen. De inspectie concludeerde bij ieder onderzoek dat Jeugdformaat de gebeurtenissen kritisch en reflectief heeft onderzocht. Uit de onderzoeken werd duidelijk dat er verbeteringen noodzakelijk waren om de kwaliteit van hulp binnen de logeerhuizen te vergroten. Jeugdformaat heeft daartoe verbeterplannen opgesteld.

Om inzichtelijk te krijgen wat de huidige algemene kwaliteit van hulp is binnen de logeerhuizen van Jeugdformaat, heeft de inspectie besloten toezicht uit te voeren. De gemelde gebeurtenissen zijn in dit toezicht niet onderzocht.

Doel van het toezicht was om te bepalen of Jeugdformaat binnen de logeerhuizen verantwoorde hulp biedt.

Beschrijving logeerhuizen Jeugdformaat

Jeugdformaat biedt met circa 840 medewerkers specialistische jeugd- en opvoedhulp aan ongeveer 10.000 jeugdigen en hun ouders in de regio Haaglanden. Jeugdformaat staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 27255600. Jeugdformaat biedt verschillende vormen van hulp. Bij gezinnen met kinderen die thuis wonen kan ambulante hulp ingezet worden. Ook is er aanbod voor gescheiden ouders. Daarnaast biedt Jeugdformaat daghulp voor het jonge kind, diagnostiek en behandeling, verblijf in pleeggezinnen, gezinshuizen en logeerhuizen, hulp aan alleenstaande minderjarigenvluchtelingen en schoolmaatschappelijk werk.

Jeugdformaat heeft veertien logeerhuizen in de regio Haaglanden, waarvan twee intensieve logeerhuizen, één logeerhuis gericht op jeugdigen met een licht verstandelijk beperking, drie 16+ voorzieningen en acht 'reguliere' logeerhuizen.

De logeerhuizen hebben ieder ongeveer negen plekken, waarvan één crisisplek (één nacht) / noodplek (enkele dagen). Eén van de logeerhuizen is grootschaliger en heeft plek voor vijftien jeugdigen. Ieder logeerhuis heeft een team van pedagogisch medewerkers. Dit is een mbo functie waarbij medewerkers geen SKJ-registratie hebben. Hiernaast hebben de jeugdigen een ambulante hulpverlener in de vorm van jongerencoach. De jongerencoach richt op de hulp en begeleiding van jongere en ouders en werkt intensief met hen samen om de gestelde doelen te bereiken. De jongerencoaches hebben een hbo opleiding afgerond en zijn SKJ-geregistreerd. Verder zijn aan de logeerhuizen gedragswetenschappers verbonden. De gedragswetenschappers denken mee over

casuïstiek en geven inhoudelijke adviezen over de trajecten. Desgewenst voeren zij bij jeugdigen ook behandeling en diagnostiek uit. In januari 2022 zijn er twee praktijkbegeleiders gestart. Zij zullen de pedagogisch medewerkers van de logeerhuizen ondersteunen op inhoud en functioneren als schakel tussen de teams en het management. Daarnaast kan een team, individuele medewerker of manager een teamcoach inzetten op gerichte doelen.

Opzet van het onderzoek

In het kader van het toezicht bezocht de inspectie de grootschalige locatie. Hier verblijven jeugdigen van 16 jaar en ouder, die al een bepaalde mate van zelfstandigheid hebben. Hiernaast bezocht de inspectie één logeershuis voor jeugdigen met een licht verstandelijke beperking en twee reguliere logeerhuizen. Alle door de inspectie bezochte logeerhuizen liggen in Den Haag.

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader Het JIJ-kader. Dit toetsingskader bestaat uit drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur.

Het volledige toetsingskader is te vinden op:

www.igj.nl/publicaties/toetsingskaders/2021/01/05/het-jij-kader.

2 Conclusie

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

Analyse

De inspectie constateerde op de volgende normen alleen positieve punten:

- Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners (norm 1.1)
- Jeugdigen worden ondersteund om hun sociale netwerk in stand te houden of uit te breiden (norm 1.4)
- Hulpverleners bieden samenhangende en waar nodig integrale hulp aan jeugdigen en hun ouders (norm 2.4)

Verbetering is nodig op de volgende normen:

- De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving (norm 1.5)
- Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid (norm 1.3)
- Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen (norm 2.1)
- De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp (norm 3.2)

Jeugdformaat heeft na het toezicht laten weten verbeteringen door te zullen voeren gericht op alle verbeter- en aandachtspunten genoemd in dit rapport. Verbetermaatregelen zullen zich onder andere richten op het leefklimaat, veiligheid en gezonde ontwikkeling. Ook zullen verbeteringen worden doorgevoerd gericht op basisvoorzieningen als zakgeld en budget voor levensmiddelen. Tevens worden verbetermaatregelen doorgevoerd om dossiers volledig en actueel te krijgen en houden.

Vervolg

De inspectie verwacht dat Jeugdformaat bovenstaande verbeterpunten vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen, inclusief termijnen waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd zijn. Dit verbeterplan moet voor 31 augustus 2022 aan de inspectie worden verzonden. Het plan wordt getoetst op volledigheid, ambitie en realisme. Op basis van dit plan bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie geeft per norm aan wat haar oordeel is. De inspectie beoordeelt de normen op een vierpuntschaal:

- *De aanbieder voldoet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm alleen positieve punten.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels aan de norm. De inspectie constateert op deze norm veelal positieve punten, verbetering is op punten mogelijk.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm overwegend negatieve punten, verbetering is noodzakelijk.*
- *De aanbieder voldoet niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten, verbetering is zeer noodzakelijk.*
- *De inspectie heeft deze norm niet beoordeeld.*

Thema 1: Ontwikkelingsgerichte hulp

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulp gericht is op de ontwikkeling van de jeugdige en diens gezin.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Beeld

Eigen regie

Respect

**Sociaal
netwerk**

**Gezonde
ontwikkeling**

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 1.1		Oordeel
	Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.	

In de dossiers van de jeugdige heeft de inspectie gezien dat er informatie over wensen en behoeften van de jeugdigen op verschillende leefgebieden is opgenomen zoals school, vrije tijd, financiën en seksuele ontwikkeling.

Professionals geven aan dat hier in het intake proces en bij het opstellen van het cliëntplan informatie over wordt verzameld. Na de aanmelding van een jeugdige voor verblijf in een logeerhuis gaat de plaatsingscoördinator, op basis van (voor)informatie van de aanmelder, na of een passende plek beschikbaar is. Daarbij wordt ook rekening gehouden met (de problematiek van) de jeugdigen die al in de verschillende logeerhuizen verblijven. Als is besloten bij welk logeerhuis een jeugdige geplaatst wordt, vindt een intake plaats waarbij de gedragswetenschapper, een pedagogisch medewerker en de jongerencoach aansluiten. Op basis van de voorinformatie maken de gedragswetenschappers voorafgaand aan de intake een eerste analyse op de problematiek en voorgeschiedenis van de jeugdige, geven zij aan. Na de intake stelt de jongerencoach, samen met de jeugdige en (indien betrokken) diens ouders, een cliëntplan op.

Norm 1.2		Oordeel
	Jeugdigen en ouders hebben, waar mogelijk, regie over hun leven en welbevinden.	

Professionals vertellen dat de jongerencoach samen met de jeugdige, ouders (indien betrokken) en de verwijzer de doelen bepalen en een cliëntplan opstelt. De pedagogisch medewerker van het logeerhuis levert input voor het plan. In de dossiers zag de inspectie dat de cliëntplannen geschreven zijn vanuit het perspectief van de jeugdigen.

Een mooi voorbeeld van eigen regie hoorde de inspectie van een jeugdige op één van bezochte locaties. De betreffende jeugdige vertelde zelf een mentor te hebben gekozen.

Aandachtspunt

Op één van de andere locaties geeft een professional aan dat binnen dat logeerhuis de jeugdigen hun mentor niet kunnen kiezen, omdat de pedagogisch medewerkers dat willen bepalen. Het zou de regie van jeugdigen versterken als de keuze voor mentor alleen door de pedagogisch medewerker wordt bepaald als daarvoor vanuit de problematiek van de jeugdige een reden voor is.

Norm 1.3		Oordeel
----------	--	---------

Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid.

De jeugdigen die de inspectie heeft gesproken vertellen dat zij zich niet door alle begeleiders voldoende gehoord en begrepen voelen. Ze geven aan dat zij zouden willen dat er meer oprechte interesse getoond wordt in wat zij doen en wat hen bezig houdt.

Professionals geven aan dat zij jeugdigen en ouders met respect behandelen door open en eerlijk te zijn. Professionals vertellen dat zij daarnaast proberen jeugdigen voldoende tijd en aandacht te geven en jongeren laten meedenken over bijvoorbeeld de huisregels. Een aantal professionals geven aan dat zij er tegen aan lopen dat het voorkomt dat zij inschatten dat een jeugdige (tijdelijk) 1 op 1 begeleiding nodig heeft vanwege diens problematiek. Met de huidige bezetting is dit niet mogelijk, geven zij aan.

Verbeterpunten

- Ga samen met jeugdigen en professionals na welke maatregelen nodig zijn om te zorgen dat jeugdigen zich meer gehoord en begrepen voelen en het gevoel van vertrouwen bij jeugdigen te vergroten.
- Ga na wat de mogelijkheden zijn om (tijdelijk) 1 op 1 begeleiding mogelijk te maken als professionals inschatten dat dit noodzakelijk is vanwege de problematiek van een jeugdige.

Norm 1.4		Oordeel
	Jeugdigen worden ondersteund om hun sociale netwerk in stand te houden of uit te breiden.	

Uit de gesprekken met medewerkers blijkt dat het sociale netwerk van de jeugdigen een belangrijk onderdeel is van de methodiek 'Jongerencoaching', waarmee binnen Jeugdformaat wordt gewerkt. Het netwerk wordt uitgebreid in kaart gebracht, krijgt een rol in de hulpverlening en draagt daarmee mede-verantwoordelijkheid voor de jeugdige. Medewerkers vertellen dat, ook als een jeugdige een netwerk heeft dat minder positief is, hier aandacht voor is. Medewerkers respecteren het netwerk van de jeugdigen en proberen jeugdigen te leren hoe zij met een minder positief netwerk om kunnen gaan.

De aandacht voor het netwerk zag de inspectie ook terug in de cliëntdossiers. In de dossiers die de inspectie inzag, zaten genogrammen waarin het netwerk van de jeugdigen in kaart is gebracht. Ook in de cliëntplannen las de inspectie terug dat er aandacht is voor (de rol van) het netwerk.

Norm 1.5		Oordeel
	De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.	

De jeugdigen die de inspectie heeft gesproken vertellen dat zij gezelligheid en een groepsgevoel missen, doordat er weinig samen wordt ondernomen. Jeugdigen geven aan behoefte te hebben aan meer tijd samen, zoals vaker samen eten, samen spelletjes doen of samen tv kijken. Tevens geven zij aan dat er geen gezamenlijke uitjes buitenshuis worden ondernomen.

Professionals en jeugdigen vertellen dat de woonkamer en keuken om 22:00 uur op slot gaan. Op één van de locaties heeft de inspectie gezien dat er een slot zat op een van de koelkasten. Op twee locaties hebben de jeugdigen geen sleutel van de voordeur, zonder dat jeugdigen en professionals weten wat daar de reden van is. Op twee van de vier bezochte locaties is de regel dat jeugdigen na middernacht niet meer naar binnen mogen en zelf een andere slaapplek moeten zoeken. Uit de gesprekken met jeugdigen en medewerkers blijkt dat op één van deze locaties deze regel ook daadwerkelijk strak wordt gehanteerd. Het management laat weten dat bovenstaande niet conform beleid is. Er mogen geen sloten op koelkasten zitten en jeugdigen mogen ook na middernacht naar binnen bij een logeershuis.

Uit de gesprekken met jeugdigen en professionals maakt de inspectie op dat er binnen de logeerhuizen vrijheidsbeperkende maatregelen worden toegepast. Professionals en jeugdigen geven aan dat binnen de logeerhuizen gewerkt wordt met kamercontroles. Professionals geven aan dat een kamercontrole plaatsvindt bij vermoedens van drugs of wapens op de kamer. Op één van de locaties vinden elke week kamercontroles plaats. Een professional vertelt dat de slaapkamers worden gecontroleerd moeten worden op brandveiligheid, zoals de werking van de brandmelder en de veiligheid van de stopcontacten. Een jeugdige geeft aan dat er tijdens de kamercontroles ook wordt gekeken of de slaapkamers wel netjes zijn en dat dit ook gebeurt als jeugdigen niet thuis zijn. Het management geeft aan niet op de hoogte te zijn van structurele kamercontroles, zonder dat er sprake is van maatwerk. In de rapportage 'pandeninspectie' van het desbetreffende pand, opgesteld door de afdeling huisvesting van Jeugdformaat, leest de inspectie niet terug dat er zorgen zijn over brandmelders of stopcontacten. Op diezelfde locatie hangen camera's zowel op de begane grond als op de eerste verdieping, op de gangen waar de slaapkamers van de jeugdigen aan grenzen. Professionals vertellen dat er vanuit kantoor geen zicht gehouden kan worden op de gangen. Camera's zijn volgens hen nodig in het kader van de veiligheid. Professionals geven aan dat er wordt nagedacht of er ook op de gang van de tweede verdieping een camera kan worden gehangen omdat hier zich een veiligheidsincident heeft voorgedaan. Het gebruik van camera's is een inbreuk op de privacy van jeugdigen. Bovendien is het geen passend middel om veiligheid te vergroten, zeker niet als het wordt gebruikt om terug te kijken nadat zich een veiligheidsincident heeft voorgedaan.

Drie van de vier bezochte locaties hebben op de begane grond een huiskamer, keuken en tuin. Op de bovengelige verdiepingen zijn de slaapkamers van de jeugdigen. De locaties waren huiselijk ingericht, schoon en opgeruimd. Op twee van deze locaties heeft de inspectie gezien dat er achterstallig onderhoud is. Op één van de locaties is de lattenbodem van een bed van een jeugdige kapot. Op een andere locatie is een van de douches verstopt. De jeugdigen van beide locaties geven aan dat de reparaties al een aantal maanden op zich laten wachten. Professionals geven aan dat zij reparaties doorgeven aan de afdeling technische dienst en bevestigen dat het lang duurt voor reparaties plaats vinden. De grote locatie, waar jeugdigen verblijven die zelfstandiger zijn,

bestaat uit drie verdiepingen met slaapkamers. Er is geen woonkamer. Op alle verdiepingen is een keuken. Deze keukens zijn aan vernieuwing toe. In het aanrechtblad zitten barsten waar vuil zich ophoopt en enkele kastjes zijn kapot. De inspectie heeft gezien dat jeugdigen hun best doen om de keukens schoon te houden, maar dat vanwege de verouderde staat van de keukens dat niet goed lukt. In de rapportage 'pandeninspectie' van de afdeling huisvesting las de inspectie dat in 2019 al geconstateerd werd dat de keukens opgeknapt dienen te worden.

Op drie van de vier bezochte locaties is vier dagen per week een gastheer of -vrouw aanwezig, die voor de jeugdigen kookt. Op een aantal locaties vervullen zij ook een sociale functie richting de jeugdigen, heeft de inspectie gezien.

Professionals geven aan dat er weinig budget beschikbaar is om eten en drinken voor de jeugdigen te kopen. Een van de professionals licht toe dat er een boodschappen budget is van 150 euro per week, waar alle boodschappen voor negen jeugdigen voor gedaan moeten worden, op de vier avondmaaltijden per week die de gastvrouw kookt na.

Jeugdigen die in de logeerhuizen verblijven krijgen geen zakgeld van Jeugdformaat. Het management geeft aan dat het niet zo mag zijn dat er jeugdigen geen zakgeld krijgen. Er is een bewuste keuze gemaakt om de verantwoordelijkheid voor het verschaffen van zakgeld bij ouders neer te leggen. Er wordt bij plaatsing met ouders besproken of zij financieel in staat zijn om bij te dragen. Indien dit niet mogelijk is, kan de jeugdige een tijdelijke financiële ondersteuning aanvragen bij Jeugdformaat. In die gevallen hebben gemeenten vanuit de Jeugdwet de zorgplicht een financiële vergoeding beschikbaar te stellen. Uit de gesprekken met jeugdigen blijkt dat desondanks niet alle jeugdigen op dit moment zakgeld krijgen. Jeugdigen geven bijvoorbeeld aan dat ouders niet consequent zakgeld geven. Zo vertelt een jeugdige een aantal maanden geen zakgeld te hebben gekregen vanwege ruzie met diens ouders. Ook geven jeugdigen aan helemaal geen zakgeld te krijgen van Jeugdformaat of ouders en van geld verdiend met een bijbaantje bijvoorbeeld zaken als shampoo en tampons te kopen. Zij vertellen dat onduidelijk is wat van eigen geld gekocht moet worden en wat Jeugdformaat beschikbaar stelt. Jeugdigen geven aan dat sommige begeleiders dergelijke toiletartikelen verschaffen, terwijl andere begeleiders zeggen dat jeugdigen dit van hun eigen geld moeten kopen. Op de website van Jeugdformaat staat dat jeugdigen die bij Jeugdformaat verblijven recht hebben op zakgeld.

De logeerhuizen zijn allen gericht op ontwikkeling naar zelfstandigheid. Het hebben van (en leren omgaan met) voldoende financiën is daarbij fundamenteel om bepaalde vaardigheden te leren die later onontbeerlijk zijn. Het niet hebben van zak- en kleedgeld kan schadelijk zijn voor de ontwikkeling van kinderen en in strijd met artikel 3 en 6 van het IVRK.

Verbeterpunten

- De inspectie constateert dat er binnen de logeerhuizen van Jeugdformaat verbetering nodig is op het gebied van het creëren van een positief pedagogisch klimaat, (groeps)cultuur en een gezinsgerichte, zo thuis mogelijke omgeving.
- Kamercontroles dienen individueel maatwerk te zijn. Een dergelijke maatregel mag alleen worden toegepast met toestemming van de cliënt en dient te zijn opgenomen in het door de jeugdige ondertekende cliëntplan. Eventuele toepassing dient zorgvuldig door de gedragswetenschapper in het cliëntdossier te worden gedocumenteerd en gemotiveerd. Als

een minder ingrijpende maatregel volstaat dan moet deze worden toegepast. Jeugdigen moeten op ieder moment de toestemming kunnen intrekken.

- Omdat het cameratoezicht op één van de locaties een inbreuk is op de privacy van de jongeren, dient hiermee terughoudend te worden omgegaan. De camera's op de gangen dienen waar mogelijk uit gezet te worden en Jeugdformaat dient een nieuwe afweging te maken en alternatieven te overwegen over het gebruik van de camera's waarbij privacy, veiligheid en maatwerk per individuele jeugdige wordt meegewogen.
- Op verschillende locaties is er sprake van achterstallig onderhoud dat gerepareerd dient te worden.
- Zorg dat (blijvend) in beeld is welke jeugdigen geen zakgeld ontvangen van ouders zodat deze jeugdigen geholpen kunnen worden bij het aanvragen van (tijdelijke) financiële ondersteuning. Zorg dat de rechten en het beleid rondom zakgeld duidelijk is voor jeugdigen, ouders en professionals en dat dit is opgenomen op de website.

Thema 2: De kundige hulpverlener

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulpverleners in staat zijn om met voldoende actuele en passende kennis en kunde te handelen en in hoeverre hulpverleners met anderen samenwerken waar dat nodig is.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 2.1	Oordeel
 Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.	Yellow circle

De risicotaxaties die de inspectie in de dossiers heeft aangetroffen zijn verouderd. De meeste risicotaxaties dateren van de start van de plaatsing in het logeershuis, of van de start van de hulp van Jeugdformaat, soms zelfs enkele jaren geleden. De gedragswetenschappers geven aan dat risicotaxaties jaarlijks herhaald moeten worden en bij veranderde omstandigheden en dat zij geen zicht hebben of dat dit gebeurt. De jongerencoach zou hier verantwoordelijk voor zijn.

Professionals geven voorbeelden van veiligheidsrisico's van jeugdigen en wat zij hebben ingezet om de risico's te verminderen, bijvoorbeeld middels de inzet van een veiligheidsplan. Ook uit het dossieronderzoek blijkt dat er signaleringsplannen en veiligheidsplannen worden opgesteld. Echter, in enkele dossiers waarin een signaleringsplan en/of veiligheidsplan gezien de problematiek en veiligheidsrisico's van de jeugdigen passend zou zijn heeft de inspectie deze niet aangetroffen. Een voorbeeld hiervan is een jeugdige waarbij dermate zorgen zijn over diens veiligheid dat een plaatsing in de gesloten jeugdzorg wordt overwogen. In een ander dossier las de inspectie terug dat na een incident een signaleringsplan opgesteld zou worden. Dit signaleringsplan zit niet in het dossier. Uit de gesprekken met professionals blijkt bovendien dat niet alle professionals de signaleringsplannen van de jeugdigen kennen. Dit bemoeilijkt het signaleren dat het minder goed gaat met een jeugdige en het hierop juiste wijze naar handelen.

Uit de gesprekken met professionals blijkt dat zij getraind zijn in het gebruik van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. En dat ieder team een aandachtfunctionaris voor de Meldcode heeft. Het management vertelt dat er binnen Jeugdformaat vier aandachtfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling zijn en dat er tevens een taxatieteam is bestaande uit zes gedragswetenschappers. Deze zijn beschikbaar voor alle medewerkers van Jeugdformaat. Daarnaast zijn er binnen de teams op de logeerhuizen portefeuillehouders Veiligheid. Uit de gesprekken met professionals blijkt dat de aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling niet in alle teams een actieve rol heeft. Tevens blijkt dat niet alle professionals de meldcode nog scherp op het netvlies hebben. Een medewerker geeft aan lang geleden te zijn getraind in de meldcode en de meldcode in de praktijk niet te gebruiken.

Zoals onder norm 1.5 beschreven komt het bij één van de onderzochte logeerhuizen voor dat jeugdigen na middernacht niet meer naar binnen mogen. Ten tijde van het toezicht is recent voorgekomen dat in ieder geval één jeugdige niet meer naar binnen kon. Professionals weten niet waar de jeugdigen de nacht heeft doorgebracht, zij vermoeden in een nabij gelegen park. Hierdoor was er geen zicht of de jeugdige veilig was. Opmerkelijk vond de inspectie het om te horen dat gekeken wordt of deze jeugdige overgeplaatst kan worden naar het grote logeerhuis, bedoeld voor jeugdigen met een hoge mate van zelfstandigheid, waar 's nachts een bewaker aanwezig is en jeugdigen zelf bepalen wanneer zij thuis komen. Eén professional gaf aan dat een overplaatsing een oplossing zou zijn voor het probleem.

Verbeterpunten

- Het maken van professionele afwegingen over veiligheid van jeugdigen dient systematisch en regelmatig plaats te vinden.
- Stel voor jeugdigen waarbij sprake is van veiligheidsrisico's een veiligheidsplan op.
- Zorg dat professionals op de hoogte zijn van de signaleringsplannen van de jeugdigen zodat professionals tijdig kunnen signaleren en op passende wijze handelen wanneer dit nodig is.
- Ga na welke teams/professionals (opnieuw) getraind moeten worden in het gebruik van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Ga daarnaast na of het nodig is de afspraken over de rol van de aandachtfunctionaris en het gebruik van de meldcode te hernieuwen.
- Jeugdigen dienen ten alle tijden toegang te hebben tot het logeerhuis waar zij wonen. Indien een jeugdige zich niet houdt aan de gemaakte afspraken rondom op tijd thuis komen dient er gezocht te worden naar passende oplossing. De toegang tot de woning ontzeggen waardoor jeugdigen zelf een slaapplek moeten zoeken en het overplaatsen naar een locatie met minder regels vindt de inspectie niet acceptabel.

Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders.

Uit de cliëntdossiers en de gesprekken met professionals blijkt dat de professionals in beeld hebben welke hulp jeugdigen nodig hebben. Bij een groot deel jeugdigen die in de logeerhuizen van Jeugdformaat verblijven is externe hulp betrokken, bijvoorbeeld vanuit de GGZ of verslavingszorg. Professionals geven aan dat zij in hun begeleiding aanlopen tegen de verzwaring van de problematiek van jeugdigen binnen de logeerhuizen. Indien binnen het team onvoldoende kennis is van bepaalde problematiek wordt bijvoorbeeld de GGZ gevraagd te ondersteunen op theoretisch en praktisch vlak, vertelt een professional. Binnen de organisatie wordt dan gekeken wat verder nodig is op dit gebied. De professional vertelt dat het in dit geval heeft geleid tot beschikbare trainingen met betrekking tot dit onderwerp.

Jeugdformaat heeft een groot aanbod aan trainingen voor haar medewerkers, binnen de Jeugdformaat academie. Het management licht toe dat een aantal trainingen verplicht zijn, bijvoorbeeld de trainingen rondom agressie regulatie, seksualiteit en BHV.

Aandachtspunten

- Professionals geven aan dat niet alle belangrijke trainingen verplicht zijn. Hierdoor komt het voor dat professionals trainingen niet volgen, die wel nodig zijn gezien de doelgroep. Voorbeelden die professionals noemen zijn trainingen rondom het herkennen en omgaan met verslavingsproblematiek, criminaliteit/loverboy problematiek, vluchtelingentrauma's. Het management geeft aan dat de gedragswetenschappers zicht hebben op de kennis en kunde van medewerkers en thema's extra belichten in teams als zij dit nodig achten. Jeugdformaat heeft een besturingsfilosofie waarbij professionals zoveel mogelijk autonoom zijn en zelf moeten aangeven of zij een training nodig hebben.
- Sinds enkele maanden verblijven jeugdigen met een schorsing vanuit de JJI op de grote locatie. In de gesprekken kwam naar voren dat de gedragswetenschappers op de grote locatie niet bij alle jeugdigen betrokken zijn/worden, onder andere ook niet bij deze doelgroep. Belangrijk is dat de betrokken gedragswetenschappers vanuit Jeugdformaat een duidelijk beeld hebben van alle jeugdigen op de locatie, zodat zij op een overstijgende manier mee kunnen denken over de passende aanpak, behandeling en de veiligheid op de locatie.

Norm 2.3

Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.

Oordeel

Professionals vertellen te werken volgens de methodiek van Jeugdformaat 'Jongerencoaching'. Alle professionals die de inspectie heeft gesproken zijn geschoold in de methodiek. Zij vertellen dat

training in de methodiek standaard onderdeel is van de inwerkperiode en dat er regelmatig een opfriscursus plaatsvindt.

In alle zorgdossiers die de inspectie heeft ingezien zat een plan met doelen opgenomen. De doelen zijn gericht op verschillende ontwikkelingsgebieden, zoals sociale ontwikkeling, seksuele ontwikkeling, werk en school. Voor jeugdigen die werken richting zelfstandigheid heeft de inspectie een zelfstandigheidsplan gezien met doelen, door de jeugdigen opgesteld, gericht op zelfstandigheid. Professionals geven aan dat de hulp drie maandelijks wordt geëvalueerd, vaker als het hulpverleningstraject daarom vraagt. De jeugdige, ouders en betrokken hulpverleners van Jeugdformaat en externe hulpverleners bijvoorbeeld uit de GGZ of jeugdbescherming sluiten hier zoveel mogelijk bij aan.

Verbeterpunten

- Uit de dossiers kon de inspectie, bijvoorbeeld uit de dagrapportages, opmaken dat er evaluaties plaatsvinden. Echter, in de dossiers zag de inspectie niet altijd terug dat de evaluaties leiden tot het updaten van het cliëntplan en wijzigingen in de doelen en de hulpverlening. Het digitale dossier heeft een tabje 'evaluaties', maar ook hier staat niet altijd informatie over de evaluatie opgenomen.
- De kwaliteit van de cliëntplannen was wisselend, de doelen zijn niet in alle plannen SMART opgesteld.

Norm 2.4		Oordeel
	Hulpverleners bieden samenhangende en waar nodig integrale hulp aan jeugdigen en hun ouders	

Uit de gesprekken met professionals en de dossiers blijkt dat de hulp van Jeugdformaat afgestemd wordt op de hulp van professionals van andere betrokken partijen. De professionals vertellen dat zij over het algemeen positief zijn over de betrokkenheid van en informatie uitwisseling met de scholen en bij de jeugdigen betrokken (GGZ)organisaties. Uit de gesprekken met professionals maakt de inspectie op dat zij hun best doen jeugdbeschermers waar nodig te betrekken. De samenwerking met jeugdbeschermers wordt wisselend ervaren. Professionals geven aan dat jeugdbeschermers vaak te maken hebben met werkdruk en daardoor niet altijd voldoende beschikbaar zijn.

Professionals vertellen dat indien gewenst nazorg geboden wordt nadat een jeugdige een logeershuis verlaat, bijvoorbeeld door ambulante inzet van de jongerencoach.

Aandachtspunten

- Vanwege wachtlijsten voor vervolgplekken lukt het niet altijd om het verblijf bij Jeugdformaat aan te laten sluiten op vervolg hulp, met name als een jeugdige achttien jaar wordt. Een jeugdige vertelt binnenkort achttien jaar te worden, maar dat er nog geen plek is bij een instelling voor begeleid wonen. De jeugdige geeft aan waarschijnlijk thuis te moeten overbruggen. De inspectie verwacht dat Jeugdformaat voor jeugdigen die nog geen

vervolgplek hebben inschat of het nodig is het verblijf te verlengen of dat blijvende betrokkenheid op een andere manier nodig is vanuit Jeugdformaat.

Norm 2.5		Oordeel
	Hulpverleners reflecteren op en verbeteren hun eigen handelen en het handelen van hun collega's.	

Professionals vertellen dat tijdens vergaderingen reflectief wordt stilgestaan bij zaken waar zij in de dagelijkse praktijk tegenaan lopen. Dit is geen standaard onderdeel van de vergaderingen, maar gebeurt met name als er bepaalde thema's op de groep spelen, zoals drugsgebruik. De gedragswetenschappers hebben werkbegeleiding, supervisie en intervisie. Ook de jongerencoaches hebben intervisie. De pedagogisch medewerkers hebben geen intervisie.

Professionals noemen dat het geven van feedback op elkaars handelen een blijvend ontwikkelpunt is. Dit is één van de punten waarop de teamcoach met de teams aan de slag is, geeft het management aan. Ook praktijkbegeleiders hebben zicht op het functioneren van professionals en kunnen vanuit die rol feedback geven.

Aandachtspunt

Uit de gesprekken met de professionals maakt de inspectie op dat de teams zelf organiserend zijn en de pedagogisch medewerkers eigen manieren en gewoonten hebben ontwikkeld in hoe zij met de jeugdigen omgaan en hoe zij de hulp en begeleiding vormgeven. Juist dan is stilstaan bij en reflecteren op het eigen handelen erg belangrijk, bij voorkeur in een setting buiten het eigen team.

Thema 3: Goed bestuur

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de organisatie op een goede wijze wordt bestuurd en een lerende organisatie is die zich voortdurend verbetert.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

In onderstaande tabel leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 3.1	Oordeel
 De bestuurder ¹ stelt de maatschappelijke doelstelling en het belang van de jeugdigen centraal.	

Het management geeft aan dat Jeugdformaat altijd probeert een uithuisplaatsing te voorkomen. Als een uithuisplaatsing onvermijdelijk is probeert Jeugdformaat de duur hiervan zoveel mogelijk te beperken. De visie van Jeugdformaat is dat residentiële hulp zo thuis mogelijk en zo kort mogelijk moet zijn. Vanuit die visie werkt Jeugdformaat systeemgericht en wordt het netwerk zoveel mogelijk bij de hulp betrokken. Het management vertelt dat Jeugdformaat bezig is met het ontwikkelen van een nieuwe naam voor de residentiële hulp. De term 'logeerhuizen' is hun inzien verouderd en klopt niet met wat daadwerkelijk aan hulp geboden wordt.

Aandachtspunt

Aandachtspunt is het actief uitdragen van de visie 'zo thuis mogelijk' binnen alle logeerhuizen. Zoals beschreven bij norm 1.5, blijkt uit de gesprekken met professionals en jeugdigen en de woonsituatie, dat de waarden en normen die bij deze visie horen onvoldoende zichtbaar zijn in de organisatiecultuur, het gedrag van professionals en de regels die gehanteerd worden. Onder norm 1.5 heeft de inspectie beschreven dat er verbeteringen nodig zijn om de hulp 'zo thuis mogelijk' te maken.

Norm 3.2	Oordeel
----------	---------

¹ Onder bestuurder wordt verstaan degene die eindverantwoordelijk is voor de organisatie. Dit kan bijvoorbeeld ook een gezinshuisouder zijn.

De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.

Een deel van de logeerhuizen heeft een vast team, met medewerkers die hier al langere tijd werkzaam zijn. Andere logeerhuizen hebben een personeelstekort dat wordt opgevangen door de inzet van zzp-ers. Professionals vertellen dat er zoveel mogelijk wordt gewerkt met vaste zzp-ers en dat zij de samenwerking met de zzp-ers over het algemeen als positief ervaren. Professionals vertellen dat zij met elkaar een driehoek vormen rondom de jeugdigen. Pedagogisch medewerkers zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse begeleiding op de groep. Deze medewerkers hebben een zorggerelateerde mbo-opleiding. De jongerencoach stelt het cliëntplan op en houdt regie op het traject van de jeugdigen bij Jeugdformaat. De jongerencoaches hebben een zorggerelateerde hbo-opleiding afgerond en zijn SKJ-geregistreerd. De gedragswetenschappers sluiten aan bij de vergaderingen en zijn beschikbaar voor de pedagogisch medewerkers bij vragen over bijvoorbeeld gedrag of veiligheidsproblematiek van jeugdigen. De personeelsdossiers die de inspectie heeft ingezien bevestigen dat de medewerkers beschikken over de benodigde diploma's. Hbo- en wo-opgeleide medewerkers beschikken over een SKJ-registratie.

Binnen de 'Jeugdformaat academie' hebben professionals de mogelijkheid trainingen en workshops te volgen, waarvan enkele verplicht zijn om te volgen. Professionals zijn tevreden over het trainingsaanbod en de kwaliteit van de trainingen.

Een aantal jaar geleden vond een reorganisatie plaats waarna het management meer op afstand kwam te staan. Sindsdien zijn er twee managers eindverantwoordelijk voor de logeerhuizen. Tegelijkertijd zijn teamcoaches gestart ter ondersteuning van de teams bij de verandering naar zelforganiserende teams en autonome professionals. De teamcoaches zijn op aanvraag ook beschikbaar zijn voor individuele medewerkers. Het management heeft gesignaleerd dat het meer op afstand staan van het management gepaard ging met enkele ongewenste effecten. Teams ervaarde onvoldoende ondersteuning en managers hadden onvoldoende zicht op kwaliteit van zorg en ontwikkelingen binnen teams. Daarop zijn sinds januari 2022 twee praktijkbegeleiders gestart. Zij zullen de pedagogisch medewerkers ondersteunen op inhoud, inzetten op verandering in cultuur van de teams en functioneren als schakel tussen de teams en het management. Uit de gesprekken met professionals maakt de inspectie op dat de praktijkbegeleiders nog zoekende zijn naar hun rol ten opzichte van de teams. Het management geeft aan dat de praktijkbegeleiders per team een analyse zal maken van de krachten en aandachtsgebieden. Teams waarin verbeterpunten spelen die urgentie hebben en niet kunnen wachten op de analyse worden al opgepakt door de praktijkbegeleider binnen de betreffende teams, geeft het management aan.

De inspectie heeft negen personeelsdossiers ingezien. In drie dossiers zat geen VOG opgenomen. In het dossier van één van de missende VOG's stond opgenomen dat de VOG nog 'in aanvraag was'. De betreffende medewerker is wel al gestart met diens werkzaamheden. De twee andere missende VOG's zijn mogelijk zoek geraakt tijdens de overgang naar een ander registratiesysteem

lichte een hr-medewerker toe. Jeugdformaat heeft na afloop van het toezicht de nog missende VOG's (opnieuw) aan gevraagd nagezonden aan de inspectie.

Verbeterpunt

De inspectie verwacht dat Jeugdformaat nagaat of in alle personeelsdossiers een VOG is opgenomen en er voortaan voor zorgt dat de VOG aanwezig is vóórdat de werkzaamheden worden aangevangen. Dit geldt ook voor zzp-ers die Jeugdformaat inzet.

Aandachtspunt

De inspectie constateert dat pedagogisch medewerkers zich gedurende een lange tijd onvoldoende ondersteund hebben gevoeld door het management en dat er in die periode veel op hun schouders terecht kwam. Dat maakt dat niet alle pedagogisch medewerkers nu even ontvankelijk zijn voor 'bemoeienis' van de praktijkbegeleider. Tevens blijkt dat nog niet voor iedereen duidelijk is wat de rol van de praktijk begeleiders is. Het is belangrijk om hier voldoende aandacht voor te hebben.

Norm 3.3		Oordeel
	De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.	

Uit het gesprek met het management blijkt dat het bestuur duidelijk in beeld heeft wat goed gaat en wat verbeterpunten zijn binnen de logeerhuizen. Het management heeft aan de inspectie toegelicht op welke manier aan de verbeterpunten wordt gewerkt.

Toezicht op het handelen van de bestuurder heeft Jeugdformaat georganiseerd middels een Raad van Toezicht. Tevens vinden er jaarlijks interne en externe audits plaats. In- en tegenspraak is binnen Jeugdformaat georganiseerd middels een ondernemingsraad en jongerenraad.

Uit gesprekken met professionals en het dossieronderzoek blijkt dat incidenten worden geregistreerd. Het management vertelt dat incidenten worden verzameld door de afdeling beleid en kwaliteit om na te gaan of sprake is van een trend waarop geacteerd moet worden. Hierover wordt een rapportage opgesteld. De inspectie heeft gezien dat Jeugdformaat hierover tevens rapporteert in het jaarverslag.

Verbeterpunt

Uit de dossiers en gesprekken met professionals maakt de inspectie op dat individuele incidenten niet altijd worden geanalyseerd, met als doel van het incident te leren en incidenten in de toekomst te voorkomen.

Norm 3.4		Oordeel
	De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.	

Jeugdformaat is aangesloten bij het AKJ. De jeugdigen en professionals geven aan dat er regelmatig een vast vertrouwenspersoon van het AKJ op de locaties komt. Op de locaties zag de inspectie een poster van het AKJ hangen met daarop een foto en de contactgegevens van de vertrouwenspersoon. De jeugdigen vertellen te weten dat als zij een klacht hebben, zij terecht kunnen bij de vertrouwenspersoon van het AKJ.

Jeugdformaat beschikt over een klachtenregeling en is aangesloten bij de Klachtencommissie Jeugdhulp Zuid-Holland Zuid. Professionals vertellen dat jeugdigen en hun ouders bij de start van de hulp van Jeugdformaat informatie krijgen aangereikt over de klachtenregeling. De klachtenregeling is tevens te vinden op de website van Jeugdformaat. In het klachtenreglement staat opgenomen dat een jeugdigen bij een klacht eerst in gesprek moet gaan, het liefst bij de persoon waarover de klacht gaat.

Verbeterpunten

- Ondanks dat het wellicht wenselijk is dat een jeugdige eerst een klacht bespreekt met diegene waarop de klacht betrekking heeft of diens leidinggevende, hebben jeugdigen het recht om bij klachten rechtstreeks contact op te nemen met de klachtencommissie. Dit dient duidelijk in de klachtenregeling te staan.
- Niet alle professionals en jeugdigen die de inspectie gesproken heeft zijn op de hoogte van de klachtenregeling. De inspectie verwacht dat alle professionals van Jeugdformaat op de hoogte zijn van de klachtregeling, om zodoende de jeugdigen hierover actief te kunnen informeren.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij de logeerhuizen van Jeugdformaat uit op 8, 11 en 14 april 2022. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Gesprekken met:
 - vijf jeugdigen
 - vijf pedagogisch medewerkers
 - twee praktijkbegeleiders
 - twee gedragswetenschappers
 - twee managers
 - de directeur zorg
- De check van negen dossiers op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag van medewerkers, waarbij de inspectie op basis van een aantal criteria zelf de dossiers heeft geselecteerd.
- De check van zes dossiers van jeugdigen, onder andere op de aanwezigheid van een plan en risico-inschattingen en -beoordelingen. Hierbij was een medewerker aanwezig. De inspecties hebben zelf de dossiers geselecteerd.
- Inzage incidentenregistratie.
- Observaties van de leef- en verblijfruimten.
- Analyse van de volgende documenten:
 - Jaarverslag Incidenten, klachten, calamiteiten (IKC) Jeugdformaat 2021
 - Factsheet IKC Logeerhuizen 2021
 - Factsheet IKC Logeerhuizen Q1 2022
 - Jaarverslag AKJ 2021
 - De richtlijn kamercontrole en kamerdoorzoeking
 - Rapportage pandeninspectie van één van de bezochte locaties
 - Folder 'Financiën bij residenties'

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl